

AVAN GAR DAS

PIRMAS
LEIDIMAS

2022 GEGUŽĖ

TURINYS

- **REDAKTORIAUS ŽODIS 2**
- **AR VISKAS YRA KOVA? 3**
- **KAIP ŠIANDIEN VERTINAMA LAISVĖ?..... 4**
- **“ŠVELNAUS MAIŠTININKO” KOVA UŽ PRINCIPUS 6**
- **PAKEISTI NEREIKIA IŠSAUGOTI.
TAI KUR DEDAM KABLELĮ? 10**
- **ŽEMYNIEČIŲ KŪRYBA 12**
- **MENKI SKAUSMAI..... 20**
- **DAUG, DAUG TYLOS..... 21**

REDAKTORIAUS ŽODIS

EX NIHILO NIHIL FIT*

Turėjau svajonę. Įrodyti, kad mokykla, kurios koridorius naršau kasdien, jau ketverius metus, yra nuoširdumo, erudicijos ir kūrybos oazė. Turbūt nereikia niekam nieko įrodinėti. Ji tokia. Kodėl ji man patinka? Tai vieta, kurioje kasdien galiu tobulėti apsuptas daugybės įdomių ir unikalių asmenybių. Mokykla man bendruomenė, o ne sovietiniai koridoriai, dažyti emaliniais dažais, kuriuos praskaidrina tik jais besigrūdančių žmonių emocijos.

Prieš ketverius metus kilusi idėja sukurti Žemynos unikalumą atskleidžiantį leidinį šiandien išsipildė. Šiandien Tu laikai Avangardą. Ar galiu į Tave kreiptis antruoju asmeniu? Jau kreipiausi. Esi žavios Žemynos bendruomenės narys, kuriai ir skirtas Avangardas. Avangardas apie ją. Apie jos praeitį, dabartį bei ateitį. Apie žmones ir jų kūrybą. Apie pasaulį, supantį bendruomenę. Apie tai, kas skauda ir dar daugiau. Gyventi reikia be formulių, reikia būti atviram – tai lietuvių kilmės JAV avangardisto Jono Meko žodžiai. Ir Avangardas toks... Be aiškios struktūros, be formulių, bet su užsidegimu ir aistra atvirai parodyti tai, kas gražiausia.

Per ilgąją du trys vienas... Aidai, kaip tau su dizainu? Jau turime vieną interviu... Kelias buvo ilgas. Įdomus. Net nežinau, kaip sugebėjome suburti komandą. Bet jai pavyko. Bet mums pavyko. Ačiū kolegoms, kurie sukonstravo Avangardo mechanizmą, kuris jau pradėjo sukintis ir sėkmingai dar ilgai (tikiuosi). Jau susimąstei, kodėl Avangardas? Keliuokime į kelionę su Avangardu ir sužinosi. Nagi!

VAKARIS VINGILIS

*(LOT.) NIEKAS, IŠ NIEKUR
NEATSIRANDA

AR VISKAS YRA KOVA?

Devyni šimtai žmonių. Devyni šimtai asmenybių, kasdien klaidžiojančių Žemynoje. Manote jie nekovoja? Kovoja. Kovoja kasdien. Kovoja dėl idėjų, dėl draugų, dėl minties, dėl... Kova turbūt kiekvienos gyvos būtybės bruožas. Jei praeities žmogui kiekviena diena buvo kova dėl gyvybės, šiandieniniam žmogui, norinčiam būti nesutryptu kitų ir nepajutusiu kaip veidas šaltai liečiasi prie grublėto betoninio šaligatvio tenka kovoti ir dėl principų, įsitikinimų bei saviraiškos laisvės.

Ukrainos palaikymo protestas Berlyne, Vokietija, Kovo 13, 2022. Michael Sohn

Iš esmės kova lietuviui vienintelė išlikimo sąlyga. Tai mūsų genas. Mes kovojome daug ir tik dėl susitelkimo kovoje šiandien esame laisvi. Taigi, kova dėl laisvės, dėl principų. Kova dėl saviraiškos. O kas nugalė? Jėga ar tiesa? Mekas narpliojosi iš žodžių tinklų. Narpliokimės irmes. Nepasiduokime. Tai vienintelė sąlyga. Irnerkime į pirmąjį Avangardą apie kovą.

**SAVIRAIŠKA, LAISVĖ,
PRINCIPAI, GARBĖ, GYVYBĖ,
NUOMONĖ, JAUSMAI. KOVA.**

SAPERE AUDE

(LOT.) IŠDRĪSK SUŽINOTI

Zino Kazėno nuotr./1988 m. rugsėjo 28 d. LLL mitingas
Katedros aikštėje Vilniuje.

KAIP ŠIANDIEN VERTINAMA LAISVĖ?

NEDA ARLAUSKAITĖ
PATRICIJA RADZEVIČIŪTĖ

Žmogų galima įkalinti, kankinti, tačiau minties apie laisvę jokiais grandinėmis nesupančiosi.

Ukrainos karo akivaizdoje Lenkijoje lankęsis JAV Prezidentas Joe Bidenas pasauliui priminė popiežiaus Jono Pauliaus II – ojo žodžius “nebijokite”. 1978 metais popiežius lankydamasis tada dar komunistinėje Lenkijoje savo kalba įkvėpė milijonus siekti laisvės. O laisvė kasdien aktuali. Trokšdami jos ir šiandien žūsta žmonės. Ukrainos laisvė nelaisvėje. Tačiau jiems pavyks, nes ten kur nėra abejingumo, ten kur yra vienybė – visada triumfuoja laisvė. Lietuvai pavyko, todėl mes labai gerai suprantame, su kokia kova susidūrė broliai ukrainiečiai.

Pažvelkime į Lietuvos istoriją kartu su Vilniaus Žemynos gimnazijos istorijos mokytojomis Roma Kulikauskiene bei Sigita Kaikariene, apie tai, kaip šiandien vertiname laisvę.

VASARIO 16 – KOVO 11 VIENOS SVARBIAUSIŲ ATMINTINŲ DIENŲ LIETUVAI. KA JUMS REIŠKIA ŠIOS DIENOS?

Sigita
Vasario 16 ir Kovo 11 man reiškia Lietuvos valstybę, mano tėvynę, kurioje gyvenu, dirbu, kuriu ir svajoju, kurioje yra mano šaknys, mano šeima ir daug gerų, darbščių žmonių. Šios dienos primena, kad Laisvė nėra duotybė, kad ją reikia išsikovoti, vertinti ir saugoti.

KAS JUMS YRA LAISVĖ?

Roma
Laisvė – tai pasididžiavimas savo valstybe, savo tauta, laisvė daryti darbus, kuriuos nori, laisvė - tai pasirinkimo teisė.

AR PASTEBITE KAIP JAUNI ŽMONĖS VERTINA LAISVĘ? KAIP JIE ĮSIVAIZDUOJA KOVAS KURIAS JŲ VALSTYBĖ PATYRĖ, KAD

Sigita
Apie jaunus žmones, mūsų mokinius: matau vis daugiau sąmoningų, protingų, ryžtingų žmonių, suvokiančių Tėvynės ir Laisvės vertę. Tikiu, kad nelaimės akimirka, kaip jau yra buvę mūsų tautos istorijoje, Lietuvos žmonės, vyresni ir jauni, susitelks ginti amžinąsias vertybes, ir tokių, kurie galvos tik apie savo asmeninius interesus, nebus dauguma.

KO TRŪKSTA MOKSLEIVIŲ PILIETINIAME UGDYME?

Sigita

Patriotizmo, kartais - optimizmo arba
įkvepiančių dabarties pavyzdžių.
Bet šiandien, kai vyksta Rusijos karas prieš
Ukrainos žmones, turime
akivaizdų pilietiškumo ir patriotizmo
pavyzdį. Tai puiki pamoka visiems
mums.

MATĖTE IR LIETUVĄ OKUPACIJOS METAIS. KODĖL PASIRINKOTE ISTORIJOS MOKYTOJOS KELIĄ? AR TAI ASMENYBĖS KOVA, NORAS JAUNAJAI KARTAI PAPASAKOTI TIKRAJĄ JŲ TAUTOS ISTORIJĄ?

Roma

Istorijos mokytojos kelią pasirinkti nulėmė du dalykai: asmeninė
mano tėčio, jo šeimos patirtis, nes aš esu tremtinio dukra ir istoriją
pamėgau labai anksti, didelę įtaką man turėjo istorijos mokytojos
autoritetas. Ne, tai jokių būdu nėra jokia kova. Tiesiog noriu kalbėti
konkrečiai apie lietuvių tautos praeitį ir kovą dėl nepriklausomybės,
dėl laisvės, teikti tiesiog istorines žinias, diegti vertybes, taip prisidėti
prie pilietiškumo ugdymo.

AD ASTRA

„ŠVELNAUS MAIŠTININKO“ KOVA UŽ PRINCIPUS. INTERVIU
SU ŽEMYNOS ALUMNU ANDRIUMI TUMĖNU.

VAKARIS VINGILIS

LIEPA MARKEVIČIŪTĖ

„Švelnus maištininkas“ – taip Andrių Tumėną, gana spalvingą, kadaise Žemynos koridorius trynusiąsmenybę apibūdina Rūta Liūtkutė, kartu su juo besimokiusi Žemynoje, o dabar šioje mokyklose ir dirbanti teatro mokytoja. Ir turbūt šiuose žodžiuose tiesos tikrai yra. Andrius ir po mokyklos mėgsta pakovoti už principus. Visai neseniai Vilniaus universitete skandinavistiką studijuojantis jaunuolis tapo geriausiai Konstituciją išmanančiu užsienio lietuviu. Į apdovanojimus prezidentūroje Andrius atvyko su LGBT palaikančia kauke, taip parodydamas nepritarimą Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos politikai seksualinių mažumų atžvilgiu bei demonstruodamas kovą prieš dalį homofobiškai nusiteikusios visuomenės.

KOKIE PRISIMINIMAI IŠKYLA KAI PAGALVOJATE APIE ŽEMYNĄ - MOKYKLĄ, KURIOJE MOKĖTĖS KETVERIUS METUS?

Pirmi atsiminimai yra būtent su renginiais, kadangi teko prie tų renginių liestis nuo gimnazijos pirmos klasės iki pat pabaigos, iki pat išleistuvių. Kiek atsimenu, mokslo metais, labiausiai erzino tai, kad apskritai reikia mokytis, namų darbai – tradiciniai moksleivių pasipiktinimai, kad „kodėl aš einu į mokyklą“? Dabar tie dalykai atrodo juokingai.

Koks buvote mokyklos laikais? Teatro mokytoja Rūta Liūtkutė su kuria kadaise ir mokėtės apibūdina jus kaip „švelnų maištininką“, ar tai tiesa?

Buvau, esu ir būsiu. Sistemai niekada nepasiduodu pilnai. Toks buvau ir mokyklos laikais – kartais maištavau.

KUO SVAJOJOTE TAPTI BESIMOKYDAMAS MOKYKLOSE IR AR TOS SVAJONĖS JAU PRADĖJO PILDYTI?

Ne. Kai buvau mokykloje labai norėjau tapti žurnalistu. Nuo kokios septintos iki vienuoliktos klasės, bet tiesiog tada vienuoliktoje klasėje kažkas atsitiko galvoje, nebenorėjau tapti žurnalistu, nebesiekiau to ir dabar turimos studijos irgi nesusijusios su žurnalistika. Dabar aš neįsivaizduoju, kuo aš labai noriu tapti. Mokykloje dar aktorystė labai domino. Bet vienuoliktoje klasėje viskas apsigvertė.

DABAR STUDIJUOJATE FILOLOGIJĄ. BUVO KITOKIŲ PAIEŠKŲ PRIEŠ NUSPRENDŽIANT STOTI BŪTENT TEN?

Taip, pačioje pradžioje, kai pildžiau prašymą priimti į studijas buvo skandinavistika suomių švedų kalba, lietuvių filologija su turkų kalba, trečias man atrodo buvo istorija ir ketvirtas – orientalistika, Rytų studijos. Iš pradžių buvo pirmoje vietoje lietuvių kalba su turkų kalba. Tiesiog, užsimaniau į filologiją eiti, nežinau kodėl. Bet paskutinę dieną nusprendžiau apkeisti ir pirmoje vietoje įrašiau skandinavistiką suomiųšvedų kalba. Tai patekau, ir dabar, po akademinų, jau paskutinis kursas, liko bakalaurą parašyti.

PAPASAKOKITE APIE STUDIJAS. AR ĮSTOJUS NEBUVO ABEJONIŲ? GALBŪT NORĖJOSI MESTI?

Praėjus maždaug mėnesiui nuo prašymų pildymų, kai atėjo rezultatai, buvo naktis, apie 1-2 val., ir buvau Ukrainos-Lenkijos pasienyje, autobuse, nes kažkodėl teko praleisti 7 val. pasienyje ir gavau laišką, būtent naktį, tuo metu ir pirma mintis buvo ne kaip aš noriu eiti studijuoti, o, kad aš mesiu šias studijas, nors aš jų net nebuvau pradėjęs. Ir tos mintys visą laiką mane sekė. Kai atėjo COVID pandemija, pasiėmiau akademines, pailsėjau nuo studijų, dabar tęsiu. Nors ir bakalauras gąsdina, mesti nesiruošiu. Tačiau su filologija sieti gyvenimo taip pat nenoriu sieti.

PORĄ METŲ SU MAINŲ PROGRAMA STUDIJAVOTE SUOMIJOJE IR ŠVEDIJOJE. KOKIE ISPŪDŽIAI?

Abudu kartus, tiek Suomijoje, tiek Švedijoje, buvau su Erasmus mainais, po vieną semestrą. Švedijoje 2019 m. rudenį, o Suomijoje – praėjusį – praėjusį semestrą – 2020 m. rudenį.

Daug tų šalių nemačiau, nes gyvenau ir mokiausi sostinėse. Prisipažinsiu, Švedijos sostinė, tikrai labiau patiko. Stokholmas – išpūdingas miestas, į kurį noriu daug kartų grįžti ir grįžau, būdamas Suomijoje, kelioms valandoms. O Helsinkis, Suomijos sostinė, kažkaip labai nuobodus miestas pasirodė. Gal dėl to, kad anksčiau teko lankytis daug kartų kaip turistui. Ir su Helsinkiu dar tokia situacija buvo, kad visi visi mokslai, visi mano pasirinkti dalykai, buvo nuotoliu. O Švedijoje, dar aišku prieš COVID pandemiją ten buvo, viskas tvarkoj, universitetą visą pamačiau. Studijų metu Helsinkyje, universitete lankiausi vieną kartą, kai reikėjo pasiimti popierius dėl transporto nuolaidos. Ir viskas.

NESENAI DALYVAVOTE KONSTITUCIJOS EGZAMINE IR TAPOTE GERIAUSIAI KONSTITUCIJĄ IŠMANANČIU UŽSIENIO LIETUVIU. KAIP NUSPRENDĖTE DALYVAUTI KONSTITUCIJOS EGZAMINE? AR DAŽNAI DALYVAUJATE KONKURSUOSE?

Taip, tokie konkursai man labai patiko nuo mokyklos laikų. Ir ašmanau, kad mokykloje, kiekvienais metais laikiau. Po mokyklos gal kas dvejus metus, su pertraukom. O būdamas Suomijojevisiškai netikėtai pamačiau pranešimą „Facebook“, kad bus toks konkursas ir kad jis vyks nuotoliu, kad nereikia nei į ambasadą keliauti, nei grįžti į Lietuvą rašyti. Tai man patiko. Tiesiog nusprendžiau, kadangi visi mokslai nuotoliu, tų paskaitų per dieną labai mažai, namų darbų irgi pakankamai mažai užduodavo. O kodėl gi ne? Turiu laisvo laiko ir visai smagu atrodo. Ir tie konkursai, kaip ir sakiau, visą laiką domino ir visą laiką norėjosi kažką laimėti. Pagaliau kažką pavyko pasiekti.

VISAI NESENAI NUSKAMBĖJOTE ŽINIASKLAIDOJE, KAI Į KONSTITUCIJOS EGZAMINO LAUREATŲ APDOVANOJIMUS ATĖJOTE SU LGBT BENDRUOMENĖ PALAIKANČIA KAUCHE. KODĖL JUMS ŠIS GESTAS BUVO SVARBUS?

„Švelnus maištininkas“ - toks ir šioje situacijoje nusprendžiau būti. Tiesiog pirma mintis buvo, kad aš į jokių renginių pas dabartinį Prezidentą nekeliausiu, tikrai nenoriu. Bet tada prisiminiau, kaip 2021 m. birželį „Laisvės TV“, VU iGEM komanda ir „NanoAvionics“ į „Globalios Lietuvos“ apdovanojimus nusprendė neatvykti taip parodydami savo poziciją dėl Prezidento ir jo komandos tam tikrų sprendimų. Ir tiesiog pagalvojau, kad aš nesu žinomas, jeigu pasirinkčiau neatvykti, nieko nebūtų. Tiesiog būtų pasakyta, toks ir toks laureatas neatvyko, ir viskas. O kai atvyksti ir su kažkokiu ženklu, kuris yra ryškus, ypač tokiame ne itin spalvotame Prezidentūros fone, tam tikrą žinutę išsiunti, parodai savo palaikymą LGBT žmonėms, savo nepritarimą prezidento vykdomai politikai, todėl taip ir padariau.

KAIP JAUTĖTĖS PO UŽKLUPUSIO DĖMESIO?

Išgąsdino. Tikrai labai išgąsdino. Buvo vakaras, su drauge žiūrėjome televiziją, kiek vėliau pamačiau, kad telefonas jau beveik pradeda degti nuo visokių pranešimų ir, pasirodo, kad Rita Miliūtė pasidalino mano nuotrauka su Prezidentu. Visą vakarą telefonas tiesiog vibravo, kaito nuo visų pranešimų. Ir, sakau, mane iškart išgąsdino, nes tą patį vakarą susisieki trys žurnalistai dėl interviu. Negaliu sakyti, jog nesitikėjau dėmesio, bet kažkaip galvojau, kad viskas bus gerokai ramiau. Tiesą pasakius, maniau, kad jokia nuotrauka su manimi neatsidurs Prezidentūros puslapyje.

Nuotr. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija / Robertas Dačkus.

O PREZIDENTŪROJE NEBUVO KREIVŲ ŽVILGSNIŲ?

Kreivų žvilgsnių gal ir ne. Buvo mintis, kad galbūt net neįleis su tokiomis kaukėmis, tai pačioje pradžioje slaptai įsmukome su tradicinėmis kaukėmis, prieš pat renginį užsidėjome LGBT bendruomenę palaikančias. Kreivų žvilgsnių lyg ir nebuvo. Kaip tik viena laureatė renginio metu pasakė, kad jai patinka šis gestas, pozicijos parodymas Prezidentui. Po renginio irgi buvo keli žmonės, kurie atėjo ir pasidžiaugė, pasveikino.

AR LIETUVA JUMS ŠALIS, KURIOJE GERA GYVENTI?

Taip, ir visada buvo. Net nežinau, buvau Suomijoje ir Švedijoje, nei viena, nei kita šalis netraukia taip, kad ten persikraustyčiau. Galbūt dėl to, kad suomiai ir švedai, nors ir atrodo labai tolerantiški viskam, jie vis tik mėgsta taip diplomatiškai pasakyti tegul jie būna, bet nesireiškia. Kalbu apie emigrantus. Jie įprastai būna, nesakysiu, kad nustumti, bet izoliuoti tam tikruose užmiesčio rajonuose. Man tai keista. O Lietuvoje, man atrodo, kad nors ir turim daug bepročių, turim daug netolerantiškų žmonių, bet man čia patinka ir emigruoti tikrai nesiruošiu, nors po pasaulį, kol kas tik po Europą, bet kažkada ir po pasaulį tikrai pakeliausiu

KO, JŪSŲ NUOMONE, LIETUVAI REIKĖTŲ, KAD JI DAUGELIUI BŪTŲ ŠALIS, KURIOJE GERA GYVENTI?

Be jokios abejonės, daugiau tolerancijos tiek mažumoms, tiek ir

KO TRŪKSTA ŠIUOLAIKINIAMS JAUNIEMS ŽMONĖMS?

Daugiau pilietinio ugdymo mokykloje, o supažindinimas su gyvenimu irgi atrodo turėtų būti būtent paskuti niais metais. Man atrodo, to trūksta, paruošimo ne egzaminams, o gyvenimui

KOKĮ PATARIMĄ DUOTUMĖTE SAU, SĖDINČIAM MOKYKLOS SUOLE?

Daryk toliau, ką darai. Aš 9-10 klasėje sugebėjau ir mokytis gerai, ir pakankamai aktyviai dalyvauti renginiuose. 11 klasėje mažiau dėmesio pradėjau skirti mokslams. O renginiams dar daugiau laiko skyriau. Ir visiškai nesigailiu to, kad 11-12 klasėje į mokslus nežiūrėjau labai rimtai ir egzaminams nesiruošiau dieną naktį.

ANDRIAU, KOKIE PLANAI ATEIČIAI?

Svajonių profesijos neturiu, bet yra viena sritis, kuri mane labai traukia, tai darbas su neįgaliaisiais. Turėjau daug savanorysčių, kelias darbovietes su neįgaliaisiais, tai ir dabar aš, manau, sieksiu to. Nežinau, koku būdu, bet labai tikiuosi, kad ne biurokратиškai, nuotoliniu būdu, ką irgi teko daryti ir kas yra nuobodus darbas, bet tiesiogiai, betarpišku buvimu ir pagalba neįgaliesiems. Tai mano sritis.

KĄ NORĖTUMĖTE PASAKYTI „AVANGARDO“ SKAITYTOJAMS?

Su Rūta Liutkute kadaise Žemynoje leidome laikraštį, tačiau išleidome tik tris numerius ir leidyba nutrūko. Taigi palinkėsiu tęsti ilgiau nei pusę metų arba išleisti bent tris numerius. Svarbiausia, kad tęstųsi. Ir kad neužsitęstų, kad laikraštis nebūtų toks ilgas, kad net mokytojai nenorėtų skaityti. Man atrodo, mokiniams laikraštis turi būti pakankamai trumpas, parašytas šmaikščiai. O labai rimti dalykai tegul Jūsų laukia studijų metais universitete.

PAKEISTI NEREIKIA IŠSAUGOTI. TAI KUR DEDAM

Apie permainas švietimo sistemoje
Ieva Stankevičiūtė

Šv. Jonų Bažnyčioje vyksta iškilminga bakalauro diplomų įteikimo ceremonija. Buvęs Vilniaus licėjaus mokinys, programų sistemų katedros studentas Rimantas Šimanėlis išsitraukia iš kišenės žiebtuvėlį ir čia pat sudegina gautą dokumentą. Ant žemės telieka gulėti pelenų krūva.

„Tai yra protestas prieš Lietuvos švietimo sistemą, prieš jos lygį ir požiūrį į mokslą. Manęs netenkina toks atsainumas, kai nesirūpinama darbo kokybe. Studentai priimami, jiems užsimerkus padėstoma ir jie išleidžiami. Ugdymo procesas nevyksta“, - taip savo poelgį aiškina absolventas R. Šimanėlis.

Asociatyvi fotografija

Asociatyvi fotografija

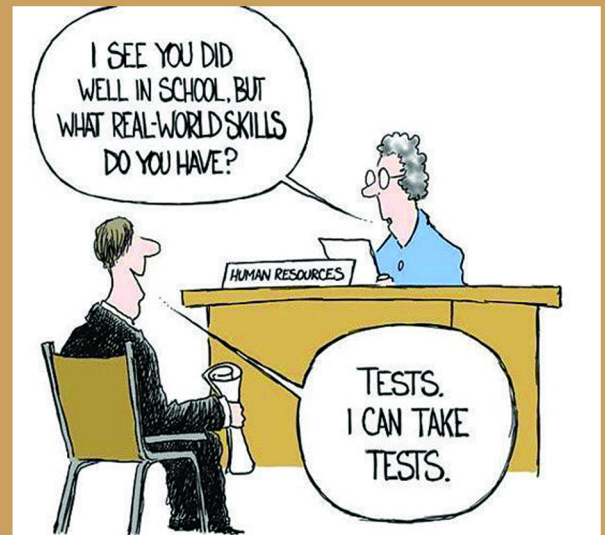
Lietuvos ir viso pasaulio švietimo sistemoje sunku neižvelgti spragų. Galų gale, į pirmąsias ugdymo įstaigas mes visi esame atvedami labai jauno amžiaus. Žvelgiant į psichologinius asmenybės raidos etapus, šis yra ypatingai svarbus, mat vaikas, dar neturėdamas pakankamai kritinio mąstymo sugebėjimų, tik stebi aplinką ir ją mėgdžioja. Viskas, ką mato pradinukas ar darželinukas, jam atrodo teisinga ir savaime suprantama. Galbūt todėl nedažnai susimąstome, ar buvome mokomi teisingai?

Visame pasaulyje yra matomi streikuojančių mokinių ir mokytojų pavyzdžiai, nors taip pat matome, kad didžioji sistemai priklausančių žmonių dalis nesipriešina ir paklūsta keliamiems reikalavimams. Internete, kurį, kaip žinome, dažniausiai valdo ir kuria jaunoji karta, yra kilę įvairių protesto akcijų idėjų, viena jų – masiškai nustoti lankyti mokyklas, kol jų sistemoje neįvyks pokyčiai. Pagrindinės priežastys, dėl kurių kyla protestuoti mokiniai, yra nepakankamas mokytojų atlyginimas, motyvaciją žlugdantis mokymosi būdas, mokestis už mokslą, per didelis krūvis, dėl kurio mokiniams kyla rimtų psichologinių problemų. Remiantis 2019 metais Oksfordo universiteto mokslininkų atliktu tyrimu, 37% studentų patiria nerimo sutrikimo simptomus, 33% depresijos simptomus. Statistika priverčia sunerimti, ypač žinant, kad karantino laikotarpiu skaičiai tikrai blogėjo.

Švietimo sistemoje dirbantiems žmonėms paauglių išgyvenamos psichologinės problemos turėtų būti žinomos, tačiau dar ir dabar daugelyje ugdymo įstaigų psichologinės pagalbos teikimo moksleiviui mechanizmai yra sutrikę, o ir ugdymo proceso metu daug dėmesio neskiriama moksleivių psichologinei būsenai gerinti. Ugdymo programose mažai dėmesio skiriama ir praktiškiems dalykams, pavyzdžiui sveikai mitybai bei gyvenimui.

Mokykloje moksleiviai mažai susiduria ir su pilietiniu ugdymu, galbūt dėl to didelė dalis jaunimo yra apolitiški. Moksleiviams dažnai trūksta ir finansinio raštingumo žinių. Jie bijo klysti, nes klaidos labai gąsdina mokykloje, todėl niekada nerizikuoja ir taip netampa sėkmingi.

Kurią pusę pasirinkti – tylėti ir susitaikyti su esamomis problemomis ar stengtis keistis į gera ir nuolat tobulėti? Viskas priklauso nuo mūsų.

Asociatyvi iliustracija

MOKINIŲ MENAS IR KŪRYBA

Ktiekvieno kančioje,
emocijoje, aistroje
esama meto, kai ji
priklauso pačiam
žmogui su visu tuo, kas
jame labiausiai
individualu,
nepakartojama, ir meto,
kai ji priklauso menui.

Tačiau pačioje pradžioje menas
bejėgis ką nors su jomis
padaryti. Menas – tai nuotolis,
kurį kančiai suteikia laikas. Tai
žmogaus transcendencija savo
paties atžvilgiu.

A. Kamiu.

Jeigu nori pasidalinti savo kūryba, siųsk
savo darbus
zemyna.avangardas@gmail.com

WORK BY:

AIDAS STONČIUS

IG: @AIDAS_ART

CABIN

Šis darbas kilo iš
žiemiškos
nuotaikos, ryto
šaltuko ir eskizų
per pamokas.
Kartais nieko
daugiau ir
nereikia, kad
kažką sukurtum.

SOCREALIZMAS

Linoleumo raižinys. Linoleumas, popierius.

Tai mano Viktoro Gorvokovo palakato interpretacija. Šiuo darbu norėjau kiek pašiepti Sovietų Sąjungos vaizduojamą realybę, kuri visiškai neatitiko tikrovės. Tuo laikotarpiu alkoholizmas buvo didelė problema su kuria buvo bandoma kovoti. Tačiau pastangos buvo bevaisės. Sovietų Sąjunga toliau skendėjo alkoholyje. Kas netingėjo, tas gėrė. Tokia buvo ta tikrovė.

ŠEŠKAI <3

Acetono spauda, popierius

Šeškinė negarsėja savo išpuodinga architektūra, spalvinga spalvų palete, tvarkingomis gatvėmis ar nuostabiais peizažais. Tačiau Šeškinėje praleidžiu didžiąją dalį savo laiko. Nors Šeškinės grožio negalėtume vertinti daugiau negu 3, po kurio laiko pradedi pamilti savo pilką aplinką su visais jos trūkumais, nes ten gimsta draugystė, malonūs atsiminimai, naujos patirtys.

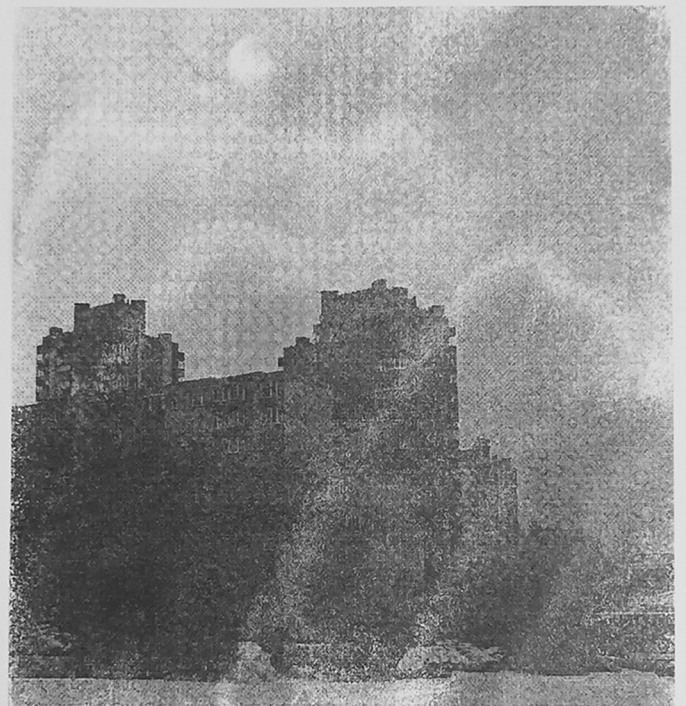

1 21 d. 2021

"Socrealizmas"

2021

JK

ŠEŠKAI <3

WORK BY:

AISTĖ KAIKARYTĖ

IG: @ICTKEYK

EGO BLIND

Tapyba, popierius, akrilas

NATIURMORTAS

Tapyba. Popierius, akrilas

“NEGALĖČIAU SAVĖS
APIBŪDINTI KAIP
KŪRYBINGO
ŽMOGAUS, AŠ
TIESIOG MOKU
GERAI KOPIJUOTI”

NATIURMORTAS SU KĖDE

Tapyba. Popierius, akrilas

NATIURMORTAS

Tapyba. Popierius, akrilas

WORK BY:

RŪTA URBONAITĖ

Tiesą sakant, nelabai nutuokiu, kas mane įkvepia piešti. Kartais būna momentų, kai tiesiog mintyse gimsta galimo piešinio/paveikslo atvaizdas ir pagalvoju: „Gal reiktų nupiešti?“ Kitais atvejais tiesiog išreiškiu savo mintis, vidinę būseną... Bet dažniausiai tiesiog yra duodama užduotis ir aš ją nupiešiu.

HUMAN

Piešinys su trimis galvomis iš tikrųjų buvo užduotis dailės pamokai. Tema buvo „Žmogaus prigimtis“ ar kažkas panašaus. Kadangi savo piešiniuose mėgstu pridėti grotestiškų elementų ir esu pesimistė, nusprendžiau pavaizduoti žmogaus nepastovumą. Nei vienas žmogus negali būti visiškai blogas arba visiškai geras, bet visuomenė, manau, mėgsta kreipti dėmesį tik į vieną žmogaus pusę, o ktias pamiršti. Būten tai ir norėjau jiems priminti.

FRIEND

Mergaitė su šuniuku buvo toks eksperimentas - bandžiau skirtingus, vienas su kitu nieko bendro neturinčius elementus sujungti į vieną darbą. Šiuo atveju tie elementai buvo maža mergaitė, mašina ir šuo.

ru.urbon

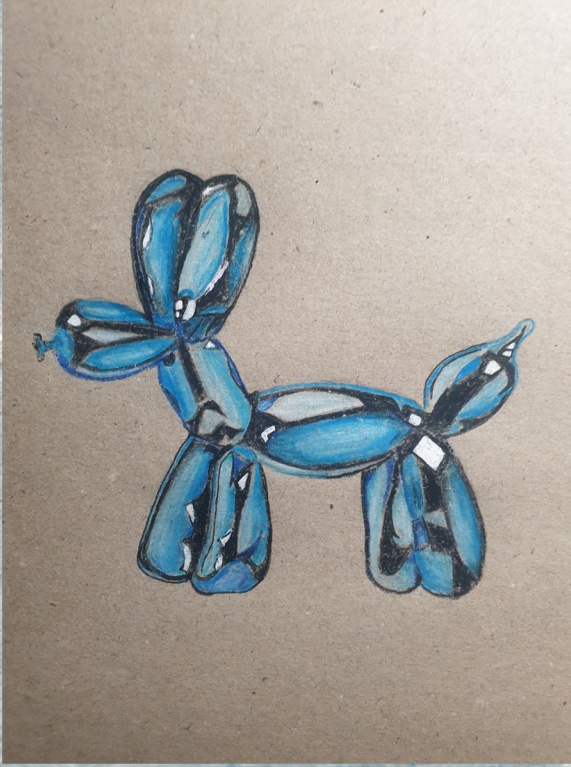
WORK BY:

IEVA RAGINYTĖ

IG: @RAGINYTEE

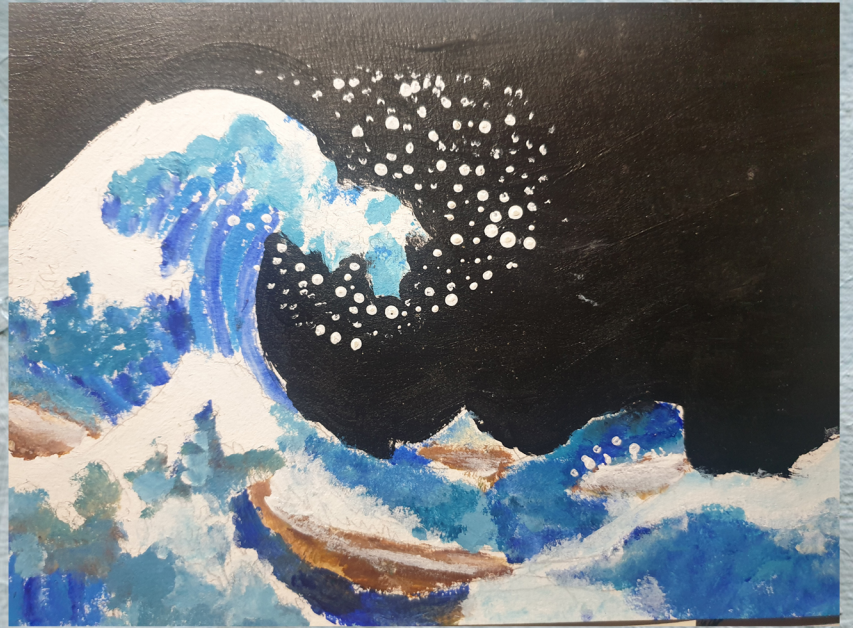
BALOON DOG

popierius, spalvoti pieštukai

WAVE

popierius, gvašas

HIMERA

Popierius, tušas

KIAULĖ

Popierius, pieštukai

leva Stankevičiūtė

MENKI SKAUSMAI

**Kambarys springsta tamsa
Mintys klykia, akys tyli
Kartus skausmas tyžta sienom
Švelnią kančią nuryja gerklė**

**Kažkas tuomet žinodamas nemiega
Kodėl žiemą sutrypia drugelius
Kokio purvo kartais prisirpsta plaučiai
Kas spigina trapios nakties akis rytais**

**Ties vištos kaulais
Po trupančiu balkonu
Pūva žmogaus orumas**

**Skaičiuodamas skausmo kąsnis
Menkuos praeivių šešėlius
Jis pasirūpins
Tavo neišsipildymo metais**

Ieva Stankevičiūtė

DAUG, DAUG TYLOS

merdžiu,
skaičiuodama dienas
vilties patale

lieknos šakos virpa
siaube nežinios,
glūdi ore
kančia vientisa

pasiklydę delnai
susipina,
sutema jų vieniša
ir tyli

sūrios lūpos
guodžiasi tylai,
ir nebylus vienišumas
ištirpsta akimirksniui
pavakario

ši diena bekraštė,
jos šviesa svilina
iš lėto,
bekraštiškai.

AVANGARDAŲ KŪRĖ

TEKSTAI

Liepa Markevičiūtė
Margarita Šablinaitė
Ieva Stankevičiūtė
Dovydas Butrymas
Patricija Radzevičiūtė
Vakaris Vingilis

MAKETAVIMAS, ILIUSTRACIJOS

Aidas Stončius
Mindaugas Verikovskij

TEKSTUS REDAGAVO

Lietuvių kalbos
mokytojos

Vilniaus Žemynos gimnazija

